VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

JAANA KANKAANPÄÄ

Muskan ikivihreän päähenkilö odottaa rakkaaltaan vastausta postikortilla.

Muskan vahva ääni valloitti

”Sä kuinka nyt meistä tuumitkaan,
kirjoita postikorttiin.
Vieläko tullaan kohtaamaan,
pistä se sitten postiin.”

Muska Babitzin (1952–) johti suomalaisten naisrocklaulajien esiinmarssia Kirjoita postikorttiin -kappaleella, jonka hän äänitti Scandia-levymerkille vuonna 1971.

Kyseessä oli käännösversio hollantilaisen Shocking Blue -yhtyeen hitistä Send Me A Postcard, johon suomenkielisen tekstin teki sanoittajalegenda **Pertsa Reponen** (1941–98).

Muskan läpimurtosinglellä taustoja soitti kansanedustajanakin tunnetun **Lyly Rajalan** (rummut) Made In Finland -orkesteri.

Aikaa ennen älypuhelimia

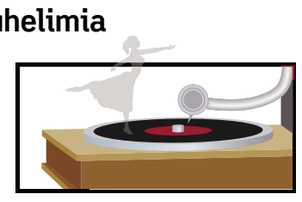

”Viettänyt yötä mä yksin oon.
Maistunut ei tuo lainkaan.”

Kirjoita postikorttiin on kestänyt hyvin aikaa musiikillisesti, mutta sanoitus on jo osin mennyttä maailmaa.

Pertsa Reposen tekstissä laulun päähenkilö ikävöi heilaansa, jolta hän odottaa postikorttia ja toivoo näkevänsä tämän uudestaan. Kappaleesta aistii sietämättömän odotuksen tunteen sekä Muskan välittämän kiihkeän energian.

Nykyisenä sähköisen tiedonvälityksen aikana vastaus ihastukselta olisi kenties saapunut salamannopeasti sosiaalisessa mediassa tai tekstiviestillä. Kokonaan toinen kysymys on, millainen laulu aiheesta olisi syntynyt.

Isoveljet innostivat

Suomalaisen kevyen musiikin eturiviin Venäjältä tulleen Babitzinin musiikkiperheen tytär pääsi menestyneiden isoveljiensä, **Kirkan** ja **Sammyn**, vanavedessä.

Kuuluisan kolmikon lisäksi laulavista sisaruksista levyttivät myös **Ykä** ja **Anna**. 1970-luvulla sisarusparvi esiintyi yhdessä nimellä Babitzinit.

Muskan raa’an käheä laulutapa oli räväkämpi kuin tuon ajan naisartisteilla yleensä. Se veti vertoja jopa Kirkan raspiäänelle. Aikakauden nuorisolehdissä laulajatarta verrattiin amerikkalaiseen glamrock-ikoniin, **Suzi Quatroon**.

Musiikin ammattilainen

Esikoiskappaleen ohella Muskan tunnettuja ikivihreitä ovat 1970-luvun alussa levytetyt Krokotiilirock ja Jambalaya sekä Pidä kii vuodelta 1990.

Laulajan uransa ohella Muska Babitzin on ehtinyt toimia promoottorina ja tuoda Suomeen esiintymään muun muassa Baccaran, Iggy Popin ja Motorheadin.

2000-luvulla Muska on julkaissut levyjä harvakseltaan. Hän keikkailee edelleen säännöllisesti. Viime vuonna Muska oli mukana Kirkan lauluista koostuvalla Hengaillaan-kiertueella.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA

Pipoa tiukemmalle

Jalkapalloilijan unelma on hattutemppu, kolme maalia samassa ottelussa. Hattutempuista täydellisin on sellainen, jossa pelaaja tekee maalit peräkkäin, yhden oikealla jalalla, yhden vasemmalla ja yhden päällä.

Sananparren Lallille hattu teki temput: Lalli etsi lakkiansa, Lallin lakki päälaella.

Töitä tehdään toisinaan hiki hatussa. Menestys ja valta saattavat kihahtaa hattuun, ellei ihminen ole kypsä tehtäväänsä. Humaltuneesta puolestaan saatetaan sanoa, että hänellä on hiivaa hatussa.

Lakki otetaan päästä, kun syödään tai mennään kirkkoon. Juutalaisessa kulttuurissa pää peitetään, kun mennään sisätiloihin kuten synagogaan.

Lakki otetaan kouraan, kun mennään pankkiin lainaa hakemaan. Tai ainakin ennen otettiin.

Kun hattu on hyvä, se suojaa reisiäkin, väitti entinen raahelainen. Jos ei suojaa, niin väliäkö tuolla, kunhan päähine on tyylikäs. ”Komia lakki olla pitää vaikka korvat kylymettyys”, sanoi kauhajokinen.

Talven viimassa tekee mieli pistää pipoa tiukemmalle. Samaa keinoa voidaan tarjota ratkaisuksi jännittyneeseen maailmanpoliittiseen ilmapiiriin. Rajat kiinni, poliisille lisää valtuuksia, rautaa rajoille.

Tänä aikana päättäjät eivät voi vetää lakkia silmille. Nostan hattua kaikille, jotka kykenevät luomaan rakentavia yhteyksiä eri uskontokuntien sekä idän ja lännen välille.

TOPI LINJAMA

Israel haluaa öljystä eroon tukemalla pieniä keksintöjä

Israelissa satsataan vahvasti pienten aloittavien energiayritysten auttamiseen niin, että ne saavuttavat yksityisten sijoittajien luottamuksen ja pääsevät markkinoille.

ISRAEL (MT)

Israel pyrkii määrätietoisesti vähentämään riippuvuuttaan öljystä, mikä on maan ylivoimaisesti tärkein energianlähde. Aloittaville alan yrityksille tarjotaan rahan ja lainan lisäksi alkuvaiheessa neuvontaa, apua, tietoa ja tutkimusta.

Maailman kuljetuksista 96 prosenttia perustuu öljyyn. Niistä kertyy neljännes kaikista kasvihuonepäästöistä.

Neljän vuoden takaiset maakaasulöydökset Välimereltä ovat muuttaneet Israelin energiapolitiikkaa. Maa on silti yhä vahvasti maailman eturivissä vaihtoehtoisten polttoaineratkaisujen etsimisessä.

Maassa luotiin vuonna 2011 kymmenen vuoden ohjelma, jolla edistetään vaihtoehtoja rahoittamalla keksintöjä ja yrityksiä.

Tavoitteena on vähentää öljyn käyttöä nykyisestä 60 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Israelissa monet energiaratkaisut perustuvat tietokoneisiin, aurinkoenergiaan ja sähkökäyttöisiin kulkuneuvoihin.

Myös alumiinin käytössä energiaksi otettiin pari vuotta sitten merkittävä askel eteenpäin.

Autoistumisen ongelmiin on löydetty useita ratkaisuja internetin, verkkojen ja älypuhelinten käyttöä tehostamalla.

Tällä saralla on odotettavissa suurimmat edistysaskeleet, koska verkon käyttömahdollisuuksia ei tunneta vielä kovin tarkasti, Tel Avivin ja Eilatin energiakonferensseissa joulukuun alussa todettiin.

Palkinto aurinkosähkökennon kehittäjille

Tel Avivin vaihtoehtoiset polttoaineet -konferenssissa Israelin pääministerin myöntämän miljoonan dollarin palkinnon saivat professorit **Michael Grätzel** ja **Thomas Meyer**.

He ovat kehittäneet väriherkkyyteen pohjautuvan aurinkosähkökennon sekä siihen perustuvan sähkökemiallisen reaktion esimerkiksi veden pilkkomiseksi vedyksi ja hapeksi.

Useimmat aurinkokennot pohjautuvat nykyisin elektronien liikkumiseen piissä, mutta Grätzelin kennot pohjautuvat titaanioksidiin.

Menetelmä on aiempaa hieman tehokkaampi ja pääasialliset raaka-aineet edullisia.

Grätzel sai suomalaisen miljoonan euron Millennium-pääpalkinnon aurinkosähkökennon kehittämisestä vuonna 2010.

JOUKO KYYTSÖNEN

Keksintöjä maailmalle

Tel Avivin ja Eilatin energiakonferensseissa joulukuun alussa useat pienet startup-yritykset esittelivät tuotteitaan sijoittajille.

Keksintöjä esiteltiin myös Negevin autiomaassa Aravan alueella, jossa on aurinkoista ympäri vuoden. Siellä on keskitytty erityisesti aurinkoenergian hyödyntämiseen.

Oheen on koottu kahdeksan konferenssissa esiteltyä keksintöä.

JOUKO KYYTSÖNEN

JOUKO KYYTSÖNEN

Heliofocus keskittää auringon säteet yhteen pisteeseen, jonka avulla kuumennetaan ilmaa.

Heliofocus: Höyryä auringon säteillä

Heliofocus-menetelmässä koverat aurinkopeilit kohdistetaan yhteen pisteeseen, jossa on erittäin kirkas heijastin. Sen avulla lämmitetään ilmaa.

Usean aurinkokeskittimen lämmittämä ilma johdetaan lämmönvaihtimeen, jossa ilma höyrystetään ja paineistetaan yli 600 asteeseen.

Höyryä käytetään sen jälkeen tarpeen mukaan. Sillä voidaan pyörittää generaattoria, joka tuottaa sähköä.

Menetelmän etu on tehokkuus pienellä maa-alalla. Heijastimet ovat automaattisäätöisiä.

Laitoksia on käytössä muun muassa Kiinassa.

Homebiogas on koottava komposti, joka tuottaa kaasua mullan lisäksi.

Homebiogas: Kompostista kaasua

Tevagas on kehittänyt sähköttömiin oloihin Homebiogas-kompostorin, joka tuottaa ruokajätteistä ja eläinten lannasta kaasua, nestemäistä lannoitetta ja kompostimultaa.

Systeemi painaa 60 kiloa ja on koottavissa itse paikan päällä.

Kompostori perustuu bakteerikäymiseen, joka tuottaa metaania. Kaasutankin koko on 400 litraa ja kompostorin 700 litraa. Laitteeseen lisätään vettä.

Kaasun lisäksi saadaan suodattimen kautta puhdistettua lannoitenestettä puutarhaan.

Shimon Benny esittelee sähköistä Roadix-skootteria, jonka voi ottaa mukaansa vaikka junaan.

Roadix: Akkuskootteri

Roadix on yritys, joka on kehittänyt kokoontaitettavan akkukäyttöisen skootterin, jonka päällä seisotaan.

Kolmipyöräisen laitteen voi käytön jälkeen taittaa kokoon ikään kuin ostoskärryiksi. 12 kiloa painavan laitteen voi ottaa esimerkiksi junaan tai viedä työpaikalle. Parintuhannen euron hintainen laite kulkee kahdella akulla 30 kilometriä.

Kaavaillaan, että tulevaisuudessa laitetta voisi vuokrata kopeista, joissa on saatavilla toimintakelpoisia skoottereita.

Shomrey Hashalom esitteli aurinkokeitintä Aravassa.

Aurinkokeitin: Säteilyruokaa

Parabolinen peileistä koottu aurinkokeitin säästää polttopuuta.

Auringon keskitetyt säteet kuumentavat ruokakattilan veden muutamassa minuutissa niin kuumaksi, että siinä voidaan valmistaa keittoa ja hauduttaa patoja, peiliä Aravan sähköttömällä koealueella esitellyt 70-vuotias **Shomrey Hashalom** israelilaisesta ikuiseen elämään uskovasta Rofeh Yehoshua -lahkosta kertoi.

Miehen mukaan auringossa valmistettu ruoka on paljon terveellisempää kuin sähköllä tai kaasulla kuumennettu ruoka.

Laite sopii erityisen hyvin aurinkoisten kehitysmaiden kyliin, ja se on otettavissa heti käyttöön.

Alumiiniakkuja Tel Avivissa esitteli Jonathan Regev.

Phinergy: Alumiiniakut autoon

Phinergyn idea on tuottaa alumiinisia akkuja. Konferenssissa esitellyssä autossa takakontti oli täynnä alumiiniakkuja.

Alumiini tuottaa energiaa, kun se yhdistyy ilmassa olevaan happeen. Akuissa on paljon huokoisia levyjä, joissa alumiini muuttuu alumiinihydroksiksi.

Phinergyn patentoimassa keksinnössä on mukana hopeaperusteinen katalyytti, joka estää hiilen pääsyn alumiinikennoon ja nostaa akun keston tuhansiin tunteihin. Yleensä hiili estää alumiinin käytön akkuna.

25 kilolla alumiinia luvataan tuhannen kilometrin ajo autolla. Sen jälkeen vaihtopisteestä voi vaihtaa uudet akut.

Kalipak-akkugeneraattorin voi ladata aurinkopaneelilla, Yaron Gissin esittelee.

Kalipak: Akkugeneraattori

Kalipak on israelilaisen Kalisayan kehittämä akkugeneraattori, jolla voidaan tuottaa virtaa esimerkiksi myrskyjen aiheuttamien sähkökatkosten jälkeen puhelimille, valaistukseen ja jääkaappiin.

Laite on tarkoitettu erityisesti aurinkoisiin kehitysmaihin, joissa laitteen akku saadaan helposti ladattua aurinkosähköllä. Kuusi kiloa painavalla akulla pystyy lataamaan puhelimen sata kertaa.

Akkua ei ole vielä kaupallisesti saatavilla. Sitä testattiin muun muassa Filippiinien pyörremyrskytuhojen jälkeen.

Ecoppia: Aurinkopaneelit puhtaaksi

Ecoppia on yritys, joka valmistaa aurinkopaneelien automaattisia puhdistuslaitteita.

Laite liikkuu paneelirivistön ylä- ja alapäähän asennettuja kiskoja pitkin ja puhdistaa paneelit vedettömästi eräänlaisella säämiskärullalla niihin kertyneestä pölystä.

Pöly voi pahimmillaan vähentää paneelien sähköntuottoa kolmanneksen. Laite toimii omalla aurinkopaneelilla ja puhdistaa paneelirivistön kerran vuorokaudessa pimeän aikana.

Paneeleita on yleensä pesty käsipelillä vedellä ja harjalla.

Ecoppian puhdistuslaite oli toiminnassa auringon laskiessa Negevin autiomaassa Aravassa.

Yhtiö kertoo, että menetelmällä puhdistetaan viisi miljoonaa paneelia kuukaudessa tänä vuonna.

Softwheel: Joustava pyörä

Iskunvaimentimet joustavat töyssyissä, Softwheelin toimitusjohtaja Daniel Barel kertoi.

Softwheel-yhtiö vie markkinoille pyörää, jossa on kolmesta kuuteen iskunvaimenninta.

Pyörän iskunvaimentimet antavat alustan epätasaisuuksissa ja töyssyissä periksi.

Töyssyssä pyörän keskiö siirtyy hieman.

Toimitusjohtaja **Daniel Barelin** mukaan joustopyörä säästää energiaa jopa 25 prosenttia. Sitä käytetään varsinkin pyörätuoleissa, joilla ajaminen on tasaista. Myös maasto- ja kaupunkipyörissä sekä mopoissa sillä on käyttöä.

Pyörä sopii myös lentokoneisiin laskeutumista helpottamaan.